

AZ ISMERETLEN FILOZOFUS.

ILLATOS olajokkal megkent fejét babér koszorúzta. Tunikájának bíborcsíkja felpiroslott a térde körül, mint egy véres seb. Minden arc feléje fordult és áhítatosan figyelő szemek követték kezének minden mozdulatát.

A fiatal rómaik korának leghíresebb filozófusa gyanánt tisztelték. Bár a cirkuszokban még áldozatok vére festette pirosra a porondot, ő a Názáreti tanításait dolgozta fel az utókor számára.

A mennyezet nyílásából lassan szállt alá egy illatos sárga rózsa és megakadt a babérlevelek között. Bosszúsán vetette fel fejét a férfi, még messze volt az étkezés ideje s most csak barátainak olvasott fel készülő könyvéből. Bizonyosan valamelyik rabszolga ügyetlensége ejtette fejére nem illő órában és helyen ezt az illatos terhet. Hirtelen mozdulattal kiragadta a babér közül és messzire dobta, az átrium medencéje széléig. Ajkába harapva ugrott fel, hogy megtorlást keressen az ügyetlenkedésért.

A körülötte ülők áhítatát megsebezte az a mozdulat. Megbenult nyelvük egyszerre oldódott meg:

— Ne menj ki, Superbus! Olvasd el még azt is, amit itt előttünk jegyeztél fel.

Marcus tetszelegve dőlt hátra. Nagy ívben lendítette vissza karját a feje alá, hogy érvényesüljenek gyönyörű izmai. Fürkészszerűen nézett végig a hallgatóságon. Nézése Octavian feleségén, a halvány Lucián, pihent meg. A házaspárról azt beszélték, hogy titokban keresztyének és már akadt irigy, aki Nero cirkuszába szánta őket ezzel az ürüggyel. Pedig csak az asszony volt még teljesen hatalmában az új vallásnak. Nem volt elég a katakombák látogatásának örök izgalma sem a lelkének, még a napfénynél is mindig arra húzódtott, ahol az isteni szeretet szavát hallhatta.

A filozófus álszerűen tiltakozott az arcokra kiült várakozás ellen.

— Ó, voltaképen semmi ez az egész. Mindössze a Názáretinek egyik prédikációjáról csináltam most jegyzeteket. Ezt a részt majd csak még ezután fogom feldolgozni érdeme szerint valóságos filozófiává, mert ehhez a jó ember bizony nem értett.

Lucia szívére szorított kézzel hajolt előre, mintha imádkoznék. Octavian érdeklődve kérdezte meg:

— Honnan ismered a szavakat, nemes Marcus?

A férfi felnevetett.

— Tele a házam keresztyén rabszolgákkal, tőlük szedegetem el az egész históriát.

Lucia mélységes megbecsüléssel nézett rá és egész lelkét bele adta a kérdésébe :

— És . . . És nem juttatod a cirkuszba őket?

Hideg fölényel kacagott fel Marcus.

— Miért tenném? Nekem igazán nem ártanak vele, ha követik az ő szegény mesterük szavait. A filozófiának meg határozottan szüksége van reájuk, mert hiszen mindegyik abban a reményben mondja el nekem, amit tud, hogy megtérít. S én csakis az ő jóvoltukból tudom megmutatni az utókornak, milyen csodálatos járvány terjedt el napjainkban az emberiség között. Hiszen, ha csak a Nero üldözéseinek emléke marad fent, senki sem tudhatja majd, mit és miért is üldözött hát olyan nagyon. Láthatjátok, hogy még a történelemnek is elsőrangú szolgálatot teszek. Mert azt hiszem, ez a járvány még a mi századunkban végképen kiéli magát.

Feketehajú, büszke szép asszony hajtott fejet hódolattal Marcus előtt.

— Nagy, nagy, mindenkinél nagyobb az, aki az örökkévalóság számára dolgozik!

Férfiak és nők kórusa zúgta utána a dicsérő szavakat :

— Nagy, nagy, mindenkinél nagyobb az, aki az örökkévalóság számára dolgozik!

Marcus alázattal vegyült büszkeséggel hajolt meg félkörben, mint a színészek a közönség előtt.

— Köszönöm az elismeréseket! Érzem, hogy nem pazaroljátok méltatlanra. Érzem, hogy büszkék lehettek az ismeretségünkre, melyhez az Istenek jóvoltából jutottatok. Örüljete, hogy ismeritek Marcus Superbust, a filozófust, mert így ti is részesévé lesztek a halhatatlanságnak. Nem vagyok irigy. Naplómban ott a neve mindannyiotoknak, akik naponként figyelhetitek filozófiám növekedő életét.

— Olvasd fel a most írt részleteket, Superbus! — könyörgött Lucia.

— Mondom, hogy ez még csak pár nyomorúságos szó, amelyből majd ki akarok valamit alakítani. Felolvasom, de csak azért teszem, hogy majd megítélhessétek, milyen nagy dolog is az Istenek legfőbb adománya, a tehetség!

Még egyszer körülnézett és olvasni kezdte viasztáblájáról :

— Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak. Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek. Boldogok a békességre igyekezők, mert azok Isten fiainak mondatnak.

Lucia szeméből patakzott a könny. Peplumának ráncai között a kis fakeresztet szorongatta, amelyet a katakombák szent aggastyánja adott neki, hogy soha meg ne feledkezzék az Üdvözítő kegyelmes tettéről.

Marcus bosszúsan intett feléje.

— Ugyan Lucia! Ez semmi így! Majd az én magyarázatomat hallgasd meg, amellyel az utókornak megfelelő formába öltöztetve adom át ezeket a szavakat.

Egy öregedő ember szólalt meg, udvari hivatalnok:

— Étlen-szomjan elhallgatnánk bölcseségedet, ó Marcus Superbus, hiszen érezzük nagylelkűséged nagyszerűségét, amely részesévé tesz isteni alkotásodnak. De a császár a színházba parancsolt ma mindnyájunkat, ő maga kegyeskedik fellépni. Jó lesz sietnünk, hogy el ne rontsuk mostani kegyelmes hangulatát.

A vendégek mintegy parancsszóra emelkedtek fel. Marcus nem tartóztathatta őket, pedig a bensejében ott dübörgött a meggyőződés, hogy ezerszer fontosabb az ő készülő könyve, mint a császári költő idétlenül rossz versei. De szólni még ő sem mert. Rómában szólni most nem lehetett.

Marcust dicsérve oszlott széjjel a társaság. A peristylumban álló Pallas Athéne-szobor előtt magasra csapott az áldozati láng és megvilágította az utat a kissé már homályosodó tablinumból kifelé az átriumba. S a rőt fénynél Fulvia hátranézett még egyszer Marcusra. Hisztérikus elragadtatással szólt oda Luciának, míg a rabszolgák felemelték gyaloghintóját:

— Micsoda nagyszerű ember, drága Luciám! Meglátod, mit csinál holnapra alkotó agya a Názáreti együgyű szavaiból!

Lucia nem felelt. Megborzongva huzódott Octavian mellé, pedig a nap sugarai még visszanéztek a Capitolium felett.

Két gyaloghintóval most az ő rabszolgáik közeledtek, de az asszony könnyörögve nézett fel férjére.

— Menjünk haza gyalog, Octavian. Ez a pár lépésnyi mozgás jól esnék nekem. És... És ez a szegény Nuba ma a soros. Tudod-e, hogy tegnap vért köpött, mikor letette a hintódat?

— Legjobb lenne eladatni, ha már ennyire használhatatlan. De attól félek, senki nem ad érte még egy sesterciust sem, hiszen teljesen legyengült az utóbbi időben.

Az asszony megiszonyodva ragadta meg férje karját.

— Octavian, és ezt most mondod?... Most, mikor az Ő szavait hallottad? Hát nem érzed-e te is úgy, mint én, milyen csodálatosan sokatigérő: Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek!

A római is megborzongott. Felesége lágy, érzéstől remegő hangja testet adott a szavaknak és azok belekúsztak a szívébe. Soha eddig nem érzett irgalmasság mutatott ég felé a lelkében. Megsimogatta az asszony jéghideg kezét és gyöngéden nézett a szemébe.

— Neked adom Nubát, édes és rendelkezzezz vele úgy, ahogy akarsz... De milyen mások most ezek a szavak, hogy te mondottad ki őket! Ennyire szerelmes vagyok hát a feleségembe, hogy minden mondanása új világot nyit meg előttem?

Lucia nem tudott szólni, — szeme ég felé fordult.

Hazaérkeztek, de nem tudtak megválni. Octavian magával vonta az asszonyt a kertbe. S Lucia csak ott, a biztos magányban felelt meg a kérdésére :

— Nem engem szeretsz jobban, Octaviánom, hanem ő kezdi egyre jobban betölteni a lelkedet ! És talán nincs már messze az idő, mikor teljesen magáévá tesz, hogy férjemen kívül testvérem is légy az Ő szeretetében.

Octavian elgondolkozva dőlt le egy márványpadra. Felesége melléje ült. Körülöttük oleanderek illatoztak. Hazatérő fecskék ezrei süvítettek el a fejük felett Róma alkonyi ege alatt.

— Luciám, nem bántott ma téged a Marcus hivalkodása? Miért nevezi az az ember együgyűnek azt, akit fel akar használni, hogy a maga dicsőségét építse fel a szavaiból?

Az asszony megütődve nézett rá.

— Én . . . Én valahogyan soha nem hallom a Marcus szavait . . . Már azokat, amelyeket magamagáról mond . . . Áhítom a Megváltó ígéit és csak azokban a pillanatokban élek, mikor azok hullanak be a szívembe.

— Én attól félek, Lucia, ma elárultad magad. Marcus és Fulvia nagyon gyanakodva néztek rád, mikor a könnyeidet látták.

Lucia elsápadt. Fiatal volt. Szerette Octaviant, imádta kicsi fiát és boldogan várta azt, akit a szíve alatt hordott. Most mintha a katakombák leheleténél is hidegebb lehetőség borzongott volna át rajta. De ez csak egy pillanatilag tartott. Aztán felemelkedett a feje, mint a mártíroké.

— Könnyeimet az Ő szavai adták. És áldottak a könnyek és a szavak, mert a te lelkedet is kezdik már közelebb hozni hozzám.

— Igen, igen . . . Tudod, hogy én próbálok megérteni azt, ami neked olyan végtelenül szent. És mondom, hogy ma engem bántott, mikor olyan lenézéssel beszélt a te megváltódról.

Lucia összekulcsolta újjait az Octavianéval, mintha imádkoznék.

— Ó, ha megérhetném, hogy így mondd : A mi Megváltónkról . . . A férfi megcsókolta az újjaival összefonódott újjakat.

— Luciám, én attól félek, hogy ha az új vallásból csakugyan nem marad más az utókorra Marcus könyvének kívül, az utánunk következők nagyon ferde világításban látják a . . . a Megváltót . . .

Lucia felállt. De nem a szinte már hitvalló szónak örült meg, hanem ez a szörnyű lehetőség döbbsentette halálra.

— Én . . . Én azt hittem eddig . . . Azt hittem, hogy Marcus jót akar . . .

— Nem csoda, édes, ha nem is hallod az utálatos fennhéjázó szavait . . .

— Én . . . én azt hittem, hogy Marcus titokban keresztyén . . . és csak azért választotta a filozófiaírás ürügyét, hogy szabadabban hirdethesse az Ő ígését . . .

Octavian megsimogatta felesége aggódó arcát.

— Már bánom, hogy szoltam neked, Lucia... Engem ez a gondolat csak bosszant, mintha tolvajt értem volna tetten, de úgy látom, benned mély sebet ejtett.

Lucia újra peplumának ráncai alá nyult, hogy vigasztalást keresően fogja meg a keresztet. És ijedt sikoltás harsant a torkából. A kereszt eltűnt. Vékony aranylánca eltépetten akadt meg a ráncok között.

Octavian felugrott. Átölelte remegő asszonyát.

— Már megint a szíved, kínoz édes?

— A keresztem... elveszett a keresztem... a szentatya ajándéka veszett el.

Octavian is megrémült. Ha észrevette volna valaki... Ha a ház kapujában, vagy az átriumban, vagy itt a kertben megtalálná valami Nero kegyét hajhászó kém...

Ugyis folyton rettegett a Lucia éjjeli útjai miatt, amelyek nem sokáig maradhattak titokban előtte, mikor hazajött Galliából. Felugrott és magával vonta az asszonyt.

— Jöjj, Luciám! Óvatosan végigmegyünk pontosan ott, ahol jötünk. Hátha megtaláljuk? De sietünk kell. Nem szabad elkésnünk a színházból, mert azonnal besúgják a Nero talpnyalói...

Kutató szemük a földre szegeződött. Még lábuk is keresve hozsolta az utat, de nem találtak semmit. Alig vették észre, hogy már a Marcus insulájáig értek. Csak valami nyöszörgő, sikoltozásba feltörő hang állította meg őket, hogy tovább nem mentek.

A ház előtt felnyergelt lóval várakoztak a rabszolgák. És épen akkor lépett ki bíborcsikkokkal tarkított keskeny tógájában Marcus. Arca indulattól torzult el. Kelletlenül állt meg barátaival.

— Úgy únom ezt a ma esti kornyikálását? Most itt kell hagynom alig megbüntette ezt a gazembert, pedig sítvesebben mértem volna még vagy huszonötöt az átkozottra, mint hogy a színházban unatkozzam hajnalig. Hiszen ha egyszer belekezd, véget nem ér a szereplése...

Felkacagva vette észre, milyen értelmetlenül néznek reá Lucia és Octavian.

— Vagy igaz! Nem tudjátok, hogy felváltva beszélek...

Suttogóra halkult a hangja és önkénytelenül körülnézett, nem hallja-e meg a kimondott nevet valaki...

— ... felváltva beszélek Neroról, akit halálosan unok és arról az ostoba rabszolgáról, aki ma délután izetlenkedett a rózsával... Sajátkezűleg botoztam meg a gazembert. Képzeljétek, egy nyomorult fekete-lábú bolond... így akarta kimutatni a háláját, hogy a prófétájukkal foglalkozom! Még bajba sodor az átkozott... Nem jöttök még? Mindenkiről listát vezetett Nero!

Lucia remegő kézzel simított végig a homlokán.

— Beteg vagyok, Marcus... Nem bírok elmenni...

— Annál inkább igyekezned kell, Octavian. A bejáratnál megvárlak, ha sietsz!

És gyönyörű mozdulattal búcsút intve, lovára szállt.

Tántorogva követte férje lépéseit Lucia. Már nemcsak a kereszt elvesztése kínozta. Széttépődött szeme előtt a fátyol, melybe jóhiszeműsége Marcus Superbust, a vélt keresztyént, burkolta. Micsoda ember ez, aki az irgalmasság szavait akarja átadni az utókornak és ugyanabban az órában búsul, mert nem kizozhatott halálra egy szerencsétlent, aki testvérnek hitte őt! Ha ez hagyja örökségül a szent feljegyzéseket az emberiségre, átokká válnak az irgalmasság ígéi, mert nem alakíthatja áldássá őket az átadó szívében a szavakat tetté változtató erő.

Octavian is Marcusra gondolt. És bár búsította felesége bánata, nem tudta visszatartani a gondolatát.

— Én nem hiszem, hogy a Marcus könyve túlélhesse a felolvasott egyszerű szavakat. Belőle hiányzik valami, ami benned megvan, Lucia.

Az asszony meglepetve nézett a férjére, aki így megfelelt az ő kinlódására.

Házuk előtt már váraoztak a gyaloghintós rabszolgák. Lucia bevonta férjét az átriumba.

— Octavian, én nem mehetek el a keresztm nélkül. Elfordulna tőlem a Megváltó kegyelme, ha nem is próbálnám tovább keresni.

— Pedig jönnöd kell, édes szívem! — s a férfi szánakozva nézett az asszony feldúlt arcába.

— Nem mehetek, el Octavian, értsd meg, hogy nem mehetek el... Menj csak egyedül és beszéld jó hangosan mindenkinek, milyen betegem hagytál itthon. És... És Octavian... Haza ne engedd korán Marcust! Szegődj melléje, tartóztasd és vigyázz reá...

— Mit akarsz, Lucia?

Az asszony szinte eszelősen suttogetta:

— Míg be nem sötétedik, semmit sem tehetek... De ha a hold fel nem jön... Át kell mennem még egyszer... Át kell mennem a keresztmért, Octavian... A házban vannak testvérek, azt mondta...

Octavian nem mert ellenkezni. Ma délután óta olyan zűrzavaros volt a lelke, mintha valami csírázni akart volna benne. Végigsimította az asszony jéghideg kezét és a keblére vont a fejét.

— Tedd, amit tenned kell, Lucia. Én vigyázok, amennyire tudok.

A hold nem jött fel. Sűrű eső kezdett permetezni a hamarosan felgyülekezett fellegekből. És Lucia most, hogy nem érezte a férje aggodását, majdnem nyugodtan indult a Marcus háza felé.

A kapus házából világosság szűrődött ki. Elhaladt és megindult az insula-ház mentén az oldalbejáró felé. Nem csalódott — mint már csaknem valamennyi házban — Marcusnál is ezt az oldalajtót használták a keresztyén rabszolgák, hogy az éjjeli istentiszteletekre szökjenek. Kicsit el is mosolyodott, hiszen ő maga is ilyen helyen szokott kisurranni egyik szabados öltözetében.

Az oldalajtón át egyenesen haladt a tablinum felé. Az átrium felől le volt engedve a függöny, de a peristylum felől félrevonva mutatta meg a házigazda dolgozószobáját. Az oszlopcsarnokban fedett oltáron állt Pallas Athéne szobra, akit a görögöset finomkodó Marcus Superbus Minerva helyett választott a maga Istenéül. Előtte aranyozott kandeláberben áldozati tűz égett és lángja iparkodott egyesülni a tablinum elefántcsont dolgozóasztalán égő lucernae fényével, mintha vezetni akarná az asszonyt.

Lucia egyenesen ment a délutáni nyugágyáig. Ösztönösen térdelt le melléje és inkább kitapogatta, mint meglátta a keresztet. Felzokogva szoritotta rá az ajkát és távozni készült.

Az áldozati láng felnyelvelt a magasba és erősebben világította meg a Marcus székét. Biborselyméről élesen vált le az írotábla, melyről a Megváltó szavait olvasta fel. Lucia ellenállhatatlan váagnak engedelmeskedve lépett oda, hogy mégegyszer a lelkébe engedje a varázslatos igéket.

De a délutáni szavak alatt már elforgatva, agyonmagyarázva mélyült a Marcus filozófiájának folytatása. Talán akkor dobta le a székre a táblát, mikor eszébe jutott, hogy megkorbácsolja a rabszolgát. És a Lucia szívébe bevilágított az Octavian mondása: Ha az utókorra nem marad más a Marcus könyvén kívül az új vallásból, az utánunk következők nagyon ferde világításban látják majd a Megváltót.

És egyszerre megérezte azt is, hogyan látják majd: Irgalmas szavakat mondogatva és embertestvéreket kínozva. Szeretetet hirdetve és egy napon talán ugyanazokért a szavakért keresztre juttatva másokat. Szegénységet és alázatosságot dicsőítőn biborban járva... Meghamisítva, eltorzítva. Hiszen minden ember csak a maga egyéniségét adhatja át!

Kétségbeesve nézett széjjel. Az áldozati láng újra nagyot lobbant és Lucia úgy érezte, hogy ez neki szóló intés. Széjjelnézett. Ott... Ott a sarokban papyrustekercsek... Marcus százszor is elmondta, hogy azon az asztalon halmozódik az ő halhatatlansága.

Alvajároként ment a tekercsek után. És lassú lépésekkel vitte az elsőt Pallas Athéne oltára elé. A láng felé tartotta az egyik szélét. Kínálódva kapott bele a tűz a vastag papirosba, de Lucia nem türelmetlenkedett. Végigégette, míg egy parányi része maradt. Míg karcsú újjait nem érte a láng. És indult vissza újra másokért.

Nem sietett. Marcusra úgyis vigyáz a férje, a drága, akit, úgy látzik, ma megérintett a Megváltó irgalma. Hiszen az ő megvilágító szavai nélkül soha meg nem látta volna a Marcus igazi lelkét.

Egyenként lobbantak lángra a tekercsek. Befüstölődött az istennő hófehér alakja és egyre mélyültek az égési sebek az asszony újjain. Mégis vigyázott. Kárt tennie nem szabad, még az ellenségnek sem. Csak elvennie tőle és a hideg tudás istennőjétől azt, amit elloptak mástól, hogy a szeretetnek ártalmára legyenek.

Az utolsó tekercs égett már és fekete pernye halmozódott az öblös kandeláber körül. Lucia úgy állt ott megáldott testével fehér peplumban, mint egy titokzatos szertartás papnöje. És akkor rémült benne végig a szörnyű lehetőség:

Hiába égetett el mindent, hiszen Marcus él és fiatal és dicsőségre vágó! Akár holnap újra kezdheti a munkáját!

Térdre roskadt a kis halom fekete pernye előtt és mindenről felejtkezve, imádkozni kezdett:

— Szabadíts meg a gonosztól.

A kis fakereszt már ott volt a keblén, az összekötött láncon. Tehetetlenül szorongatta sebes újjaival. És egyszerre, mint aki megtalálta az egyetlen segítséget, leoldozta újra. Belesúrta a fekete pernyébe az áldozati láng csészéje alá.

Megnyugodott szívvel állt fel, hogy haza induljon. De ahogy megfordult, korbácsütésként tántorította vissza egy másik szörnyű gondolat: Ha most elmegy innen és Marcus a pusztulást meglátja, a keresztén rabszolgákat veszi elő. Nero kezébe juttatja valamennyit!

Mintha szendergő gyermeke sírt volna fel álmában utána... Mintha a másik, a még meg nem született ijedt mozdulással életét könyörögne... Egész boldog élete lendítette volna előre, hogy meneküljön innen.

De a testvéri szeretet visszahúzta. Titkos erő fordította meg a most már kettőssé vált oltár elé. S a szívébe újra beköltözött a nagy nyugalom.

Újra letérdelt. Feje érintette a pernyét. Várta a sorsát.

Már derengett, mikor lépések jöttek feléje. Nem mozdult. Hadd jöjjön a gögös Marcus Superbus és vele együtt a büntetés, másokra a gyanút úgy sem háritja át. Csak az imádkozása lett még elmélyültebb.

Gyöngéden ölelte fel a földről valaki. Lucia hitetlenkedve nézett hátra, mint aki álmodik. De csakugyan férje volt. Tógáját levéve, sietve burkolta belé az asszonyát és vonta magával az oldalbejáró felé.

Lucia vonakodva állt meg.

— Én nem mehetek el, Octavian... Be kell várnom Marcust! A férfi még erősebben vont a maga után.

— Mindenütt kerestelek... Meg sem gondoltam, hogy itt lehess még... Sietnünk kell... Minden percben itt lehetnek a praetoriánusok, hogy lefoglalják a zsákmányt...

Görcsösen szorította kezét halántékára Lucia:

— Nem értem... Nem értem...

— Ez a szerencsétlen Marcus... Pedig hát ő is félt, mint mi valamennyien... És mégis! Ahogy elébünk állt magas kothurnusán Nero és torz maszkjában pattogtatni kezdte véget nem érő szörnyű versét, ellenállhatatlanul tört ki belőle a kacagás. Két praetoriánus megragadta. Védekezett és én is segíteni akartam neki, de a tömeg egy pillanat alatt elsodort tőle. Azóta már lefelé úszik hullája a Tiberisen. Jöjj hát, édes, gyorsan, a hiénák gyorsan követik a hullát!

Lucia csak most bontakozott ki egészen a férje karjaiból. Visszaszaladt az áldozati láng elé és mégegyszer letérdelt. Aztán égre emelt szemmel fordult Octavian felé.

— Octavian, én talán éppen akkor égettem el a Marcus könyvét!

A férfi is megdöbbenet állt meg. Úgy nézett az asszonyra, mint akinek csodatevés adatott a hatalmába. Aztán megragadta a sebes kezét.

Lucia nem érezte meg a szorítás fájalmát. Annyira meggyógyított mindent benne és rajta az Octavian remegő hangja:

— Vezess, Luciam! Most már én megyek veled oda, ahova akarsz!

Imádságosan kulcsolódtak össze az újjaik. Szótlan áhitattal indultak a város kapui felé.

És lábuk nyomát elmosta a folyton szitáló eső.

Szabó Mária.

TORONY.

Vásárba vitték a kis tanyasít.

Ó, hogy örült, hogy messzire viszik!

Tanyavilág volt néki a világ;

tornyot ha látott: szülte délibáb.

Mikor a város, végre, szembetűnt,

felkiáltott a mi kis emberünk.

— Édsanyám! (Ó, ti komoly édsanyák!)

De sűrűn jönnek erre a tanyák!..

Lassult szekejük a piacra ért.

A templom még kerek szemébe fért;

de nőtt, amíg poroszkáltak felé.

— Édsanyám! Hát az a nagy ház kié?..

— A jó Istené. Isten háza az.

Felelt édsanyja s mit az mond: igaz.

A gyermek el is hitte s hallgatott.

Am a harang ébresztőt kongatott.

Jószágimádó, lelkes kis bolond,

felujjongott: — Ez aztán a kolomp!...

— Harang az, nem kolomp — oktatta őt

édsanyja. — Az jelenti az időt. —

S hogy elkondult az utolsó ütés,

a kis kővácsci mindent megtévez,

megpillantván fenn a harangozót.

— Édsanyám! Tán a Jóisten az ott

a kisbundában? /... Ember az, fiam,

harangozó. Az Isten messzi van,

nem látja senki; feléje utat

az embereknek a torony mutat.

Erdélyi József.